

قصه کنکور؛ از طرح سوال تا روز آزمون

چیزی به لحظه‌های آخر باقی نمانده؛ لحظه‌ای که پاسخنامه‌های رنگی با بیضی‌های ریزمشکی به شما خیره‌خیره نگاه می‌کنند تا با رقص مداد نرم...

جام جم آنلاین: چیزی به لحظه‌های آخر باقی نمانده؛ لحظه‌ای که پاسخنامه‌های رنگی با بیضی‌های ریزمشکی به شما خیره‌خیره نگاه می‌کنند تا با رقص مداد نرم مشکی‌تان، آنها را تزئین کنید، این تکه کاغذ (آچار) ثمره ماه‌ها تلاش شماست، ثمره تنها ماندن، به مهمانی نرفتن، نتیجه ساعت‌ها گوشه اتاق چمباتمه زدن یا سیخ روی صندلی نشستن و مطلب تکراری را مرور کردن، نتیجه ماه‌ها صبر و تلاش شما برای آزمون سراسری سال 90 دانشگاه‌ها، آزمون‌هایی که نه تنها چیزی به برگزاری آن نمانده که فقط 2 سال از عمر آن باقی است و قرار این است تا بساط کنکور از سال 93 به طور کلی برچیده شود.

سرگذشت کنکور هم شنیدنی است، بسیاری از ما برای یک‌بار هم که شده در کنکور شرکت کرده‌ایم، برای یک‌بار هم که شده، اضطراب نشستن برصندلی تک‌نفره در سالنی پر از جمعیت را که جُم نمی‌خورند تا صدای بلندگو به آنها اجازه بدهد، لمس کرده‌ایم و البته خیلی از ما شیرینی قبولی در این آزمون را چشیده‌ایم، اما وقتی نوبت به اعتراض به نتایج این آزمون می‌شود، از نبود امکانات و لو رفتن سوالات و نقص دفترچه و سختی و اشتباه در سوالات و... سخن می‌گوییم. اما کمتر اطلاع داریم که کنکور در چه مراحل به نقطه برگزاری می‌رسد و چه کسانی در برپایی آن مشارکت می‌کنند.

ماراتنی برای بیش از یک میلیون نفر

وقتی وارد دفتر سیدجلال طباطبایی، عالی‌ترین مقام اجرایی برگزاری کنکور می‌شویم، مشغول چانه‌زنی بر سر یافتن حوزه امتحانی است؛ برخی روسای دانشگاه‌ها تمایلی به برگزاری آزمون سراسری در حیطه دانشگاه خود ندارند، هر چند که این آزمون می‌تواند منبع درآمدی برای دانشگاه‌ها باشد.

طباطبایی درباره ویژگی‌های آزمون امسال می‌گوید: در کنکور امسال یک میلیون و 132 هزار و 877 نفر ثبت‌نام کرده‌اند که از این تعداد 60/5 درصد را زنان و 39/5 درصد را مردان تشکیل می‌دهند. به گفته او گروه علوم تجربی امسال از علوم انسانی پیشی گرفته و بیشترین داوطلب را دارد که البته زنان بیش از مردان هستند، پس از آن گروه علوم انسانی قرار دارد.

گروه علوم ریاضی با بیش از 282 هزار داوطلب بیشترین تعداد داوطلبان مرد را در خود جای داده و 42 درصد داوطلبان این گروه را زنان تشکیل می‌دهند. گروه‌های هنر و زبان خارجی هم در رتبه‌های آخر قرار دارند. با این حال از جمع ثبت‌نام‌کننده‌ها، امسال یک میلیون و 282 هزار و 335 نفر کارت ورود به جلسه دریافت می‌کنند.

کاهش داوطلبان کنکور

کاهش بیش از 13 درصدی تعداد داوطلبان آزمون سراسری امسال از جمله مسائلی است که به گفته معاون اجرایی سازمان سنجش به دقت، تامل و بررسی نیازمند است.

در آزمون سال گذشته یک میلیون و 286 هزار و 669 داوطلب ثبت‌نام کرده‌اند که در مجموع امسال 153 هزار و 792 نفر از شمار آنان کاسته شده است. طباطبایی توضیح می‌دهد که تعداد داوطلبان ورود به دانشگاه در استان‌های ایلام، بوشهر، کهگیلویه و بویراحمد، هرمزگان و اردبیل بیش از سایر نقاط بوده است. تهران تعداد داوطلبان خود را برای کنکور 90 حفظ کرده و شمار آنان تفاوتی با سال قبل ندارد. معاون اجرایی سازمان سنجش، بررسی این کاهش در استان‌های مختلف حتی فارس، آذربایجان شرقی و کرمانشاه را تا سقف 16 درصد نیازمند بررسی می‌داند.

امسال بسته‌های سوال آبی مخصوص ریاضی، قرمز، علوم تجربی، سبز، علوم انسانی، هنر صورتی و بسته‌های نارنجی مخصوص زبان‌های خارجی است. هر گروه آزمایشی امسال 4 دسته دفترچه دارد که محتوای سوالات آنها یکی است ولی چیدمان سوالات برای کاهش تقلب متفاوت است

وی در بیان دیدگاه شخصی خود می‌گوید: #171 تحلیل من این است که مردم دریافته‌اند کنکور تنها معیار ادامه زندگی نیست و مهارت‌های اجتماعی و شغلی را برای داوطلب به همراه نمی‌آورد، از طرفی این تغییرات می‌تواند دوره‌ای باشد و شاید سال‌های آینده

باز شاهد افزایش آمار داوطلبان باشیم ولی به نظر من پس از آزمون علت کاهش 13/5 درصدی داوطلبان باید بررسی شود.»

گردش مالی کنکور

در نگاه اول شاید برگزاری آزمون سراسری مجالی برای تنها سازمان انحصاری برگزاری آن باشد تا این سازمان به درآمد قابل توجهی برسد، با توجه به گردش مالی کنکور به طور سالانه در موسسات آمادگی آزمون که گفته می‌شود در هیچ سازمانی میزان این گردش ثبت نشده است، چندان دور از ذهن نیست که دریافت وجه ثبت‌نام از جمعیت بیش از یک میلیون نفری کنکور، سازمان سنجش را به عایدی سرشاری برساند، اما معاون اجرایی سازمان نظر دیگری دارد.

171#؛ بابت هر داوطلب 3000 تا 3100 تومان به حساب دانشگاه‌هایی که حوزه برگزاری آزمون هستند، واریز می‌کنیم، این رقم از مبلغی که داوطلب به ازای ثبت‌نام می‌پردازد یعنی همان هر نفر 6400 تومان تامین می‌شود، 50 درصد این مبلغ به حساب دانشگاه‌ها می‌رود و 50 درصد دیگر هم صرف آزمون‌سازی، طراحی و انتشار بیش از 4 میلیون دفترچه سوالات و پاسخنامه می‌شود، بنابر این سود چندانی برای سازمان سنجش ندارد.

امنیت، مرکز ثقل کنکور

هر سال مهم‌ترین دغدغه برگزارکنندگان آزمون سراسری تامین امنیت است، این‌که سوالات لو نرود، این‌که دفترچه به سرقت نرود، این‌که امنیت داوطلبان در حوزه‌ها تامین شود، این‌که سوالات بموقع برسد و... شاید سرگذشت کنکور از لحظاتی آغاز می‌شود که فرد به عنوان صاحب‌نظر در رشته تحصیلی خود سوالی را طراحی می‌کند و در بانک سوالات کنکور قرار می‌دهد، او هر چند طراح سوال کنکور است اما از این‌که سوالات او در دفترچه آزمون قرار بگیرد هیچ اطمینانی ندارد. در طول سال همواره افرادی از میان استادان دانشگاه‌ها، سوالاتی را در رشته‌های مختلف و براساس دروس امتحانی طراحی و به بانک سوالات پیشنهاد می‌کنند. این سوالات با تایید سازمان در بانک قرار می‌گیرد تا در آستانه برپایی کنکور، فردی که الزاماً متخصص این رشته نیست، به صورت تصادفی سوالات را از بانک انتخاب و برای دفترچه معرفی کند. این همان فردی است که تا روز آزمون در قرنطینه‌ای گاه تا 40 روز قرار می‌گیرد.

معاون اجرایی سازمان در این باره نیز توضیح می‌دهد: امنیت در کنکور لایه‌های مختلفی دارد که ما متعهد به تامین آن هستیم، نیروهایی که سوالات را انتخاب کرده‌اند، از 10 خرداد امسال به قرنطینه رفته‌اند و تا 40 روز حق دیدن هیچ‌کس حتی خانواده‌شان را ندارند، تعداد این افراد هم بیشتر از 40 نفر است، این افراد توسط حراست سازمان که امین هستند، انتخاب می‌شوند، آنها وقتی با اعضای خانواده تلفنی صحبت می‌کنند فردی در کنارشان است و حق غیرفارسی حرف زدن را هم ندارند.

پس از چاپ سوالات آزمون سراسری، حدود 10 گروه سوال در دفترچه‌های مختلف طراحی می‌شود و در کرج که سایت سازمان سنجش است، نگهداری می‌شود که یکی از 2 معاون سازمان به داخل اتاقی می‌روند و یک دسته دفترچه را به صورت تصادفی انتخاب می‌کند که این دفترچه همان دفترچه نهایی کنکور است. دفترچه تمام مواد امتحانی کنکور به همین شیوه یعنی یکی از 10 دفترچه آن ماده امتحانی به صورت تصادفی گزینش می‌شود تا به چاپخانه برود. در واقع هیچ‌کس حتی عالی‌ترین مقام سازمان یا استانداری‌ها حق ورود به چاپخانه سوالات قرنطینه و مخازن سوالات را ندارند.

هر داوطلب امسال یک دفترچه

هر داوطلب یک دفترچه شخصی با عنوان و نامش دریافت می‌کند. امسال بسته‌های سوال آبی مخصوص علوم ریاضی، بسته‌های قرمز مخصوص علوم تجربی، بسته‌های سبز مخصوص گروه علوم انسانی، هنر صورتی و بسته‌های نارنجی مخصوص گروه زبان‌های خارجی است.

برای هر گروه آزمایشی 4 نوع دفترچه طراحی شده که محتوای همه آنها یکی است ولی چیدمان سوالات متفاوت است، تا به این ترتیب امکان تقلب در آزمون به حداقل برسد. این دفترچه‌ها پس از بسته‌بندی و مهر و موم فقط چند روز مانده به آزمون توسط نیروهای حراستی و نیروی انتظامی در ماشین‌های مخصوص اسکورت و به حوزه‌ها و مخازن موجود در آن سپرده می‌شود. درهای این مخازن که هیچ‌کس حق ورود به آن را ندارد، تا روز آزمون بسته می‌ماند.

نیم ساعت زودتر به حوزه‌ها بروید

مانند هر سال معاون اجرایی سازمان سنجش نسبت به شناسایی حوزه‌های امتحانی به داوطلبان تذکر می‌دهد، تا یک روز قبل از آزمون داوطلبان از مکان حوزه خود مطمئن شوند و روز آزمون نیم ساعت زودتر از بسته شدن درها در محل امتحان حاضر شوند.

امسال به ازاي هر 20 داوطلب يك مراقب در حوزه‌ها حضور دارد و طباطبائي به اوليا و داوطلبان قول مي‌دهد كه سازمان سنجش امنيت آزمون را تا ميم خواهد كرد. به گفته وي، پس از آزمون باز هم عده‌اي به قرنطينه مي‌روند تا سوالات را به دستگاه‌هاي OP-SCOM [يا همان تصحيح‌كننده] بسپارند، او هر چند احتمال خطا را صفر نمي‌داند ولي از تلاش براي كاهش خطا خبر مي‌دهد.

كتايون مصري / گروه جامعه